

Путін почав роздавати російські паспорти за спрощеною схемою прийому у громадянство, щоб мати більшу армію / фото УНІАН

Паспорт для війни: нова російська "спецоперація"

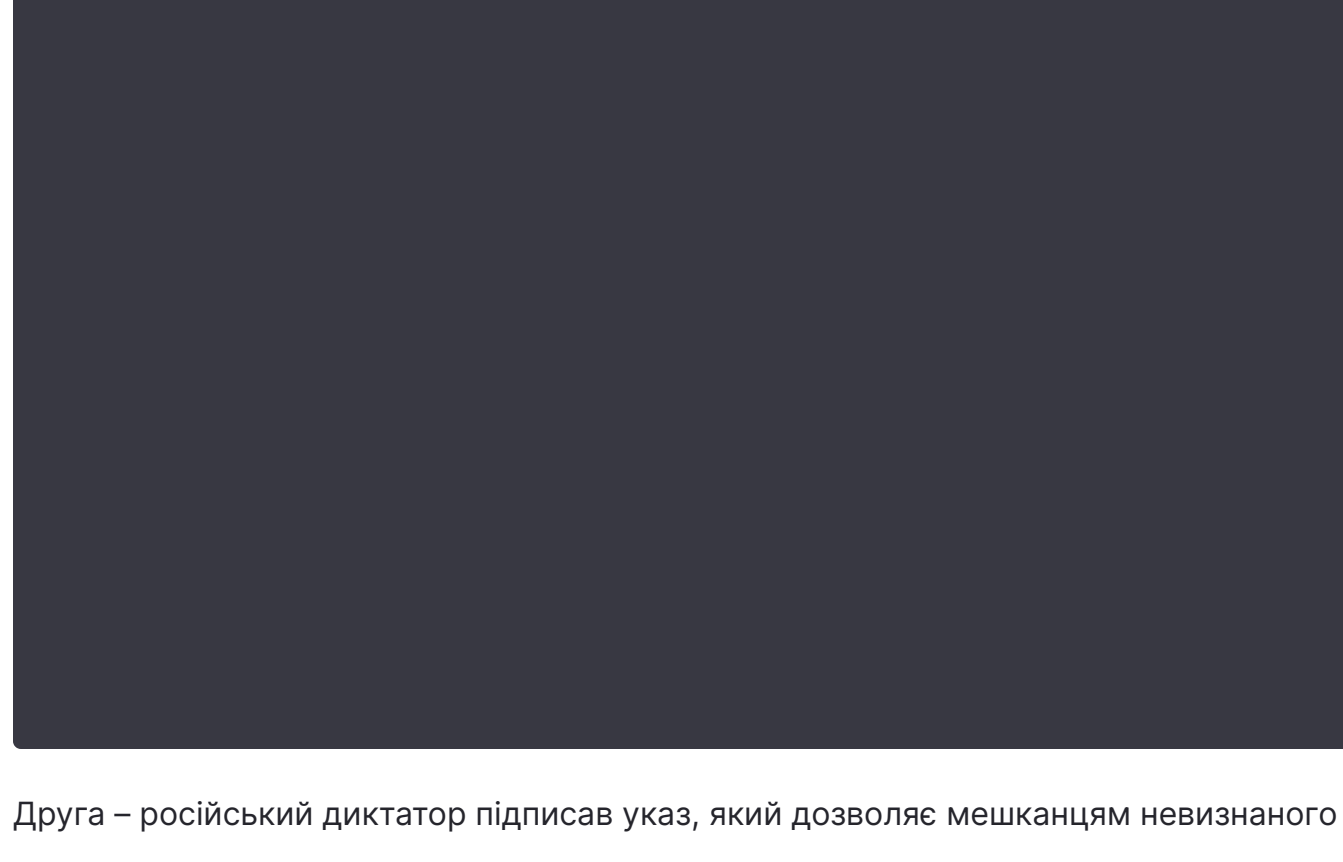
08:30, 20.05.2026 9 хв. 71

Щойно в РФ з'явився закон, який дозволяє використовувати армію "для захисту громадян Росії за кордоном", Путін одразу почав розширювати коло російських "громадян". УНІАН розбирався, які країни тепер матимуть з ними більше клопоту.

На початку травня в Росії відбулися дві події, на перший погляд, не пов'язані одна з одною, але до яких варто придивитися.

Перша – Держдума РФ схвалила в другому і одразу в третьому читанні законопроект про можливість використання російської армії "для захисту громадян Росії за кордоном" - у разі арешту, утримання, кримінального та іншого переслідування.

Насправді ж суть цього закону у тому, що він дозволяє російському диктатору Володимиру Путіну застосовувати російські збройні сили за кордоном, якщо в Кремлі вважатимуть "несправедливим" затримання людей з російським паспортом, їх арешту та рішення щодо них взяти інземних держав. Під дію закону підпадають навіть рішення міжнародних судових органів, приміром, Міжнародного кримінального суду (який видав ордер на арешт і щодо самого Путіна).

Друга – російський диктатор підписав указ, який дозволяє мешканцям невизнаного Придністров'я отримати російське громадянство за спрощеною схемою. Тобто, їм не потрібно п'ять років проживати в Росії, володіти російською мовою чи знати історію й законодавство РФ.

"Цей крок означає не лише спробу позначити територію як нібито "свою", а й пошук нових ресурсів для війни, зокрема потенційних військовослужбовців... Росія системно використовує видачу паспортів як інструмент гібридної агресії, готуючи підґрунтя для окупації під приводом "захисту співвітчизників", - зазначають у Центрі протидії дезінформації.

Цікаво, що і у 2014-му, і у 2022-му роках російська влада це намагалась "тримати лице" і гратися в "миротворця", тож для обґрунтування вторгнення використовувалась риторика "захисту російськомовних громадян". Зараз і це формулювання пішло у небуття: знати російську мову абсолютно не потрібно. Російська армія буде "захистити" без дотримання хоч якихось формальностей - просто як Путін скаже.

"Перша ластівка" - Придністров'я

Директор Інституту ефективної політики (Молдова) Віталій Андрійський вважає, що ці події не можна розглядати окремо одна від одної. Особливо, зважаючи на демонстративну участь посла РФ у Молдові Олега Озерова у ролі голови на нараді так званого уряду Придністров'я.

"Це – вже не випадкові сигнали. Це – елементи однієї політичної операції Москви. І проблема в тому, що Кремль майже ніколи не грає в один хід", - переконаний він.

Так, можна припустити, що Росія справді намагатиметься стимулювати жителів ПМР не лише отримувати російські паспорти, а й переїжджати до Росії, адже Москві потрібні люди: "Війна проти України пожирає цей ресурс із величезною швидкістю. І стає очевидним: фронту потрібне нове "м'ясо".

Проте ці самі "нові громадяни" напевно мріють поповнити ряди одноразових "штурмовиків". Але чи бажають чогось самі мешканці ПМР, у них напевно питатимуть. Врешті, з 19 травня в невизнаній республіці вступають в силу зміни до "закону про військовий обов'язок та військову службу", і місцеві РАГС почнуть передавати до "військкоматів" інформацію як про військовозобов'язаних чоловіків (до 65 років), так і про жінок (до 50 років) "тих, хто перебуває, або має перебувати в військовому об'язку". Тобто, Росія штовхає придністровців ближче до війни що так, що так...

Москві потрібні люди для війни, і вона шукатиме їх, у тому числі, у невизнаному Придністров'ї / фото getty.gov.ua

А от хто справді може бути зацікавлений в отриманні російського паспорта – це пенсіонери. Адже російська пенсія іноді євдвічі більша за придністровську. Та чи готова Росія взяти на себе цю ношу? Далеко не факт.

Тому, ймовірно, зараз Москва вчергове відпрацьовує стару технологію: спочатку паспорти, потім – закони про "захист громадян", потім – політичний тиск, і лише потім можливе і військове втручання.

"Так Росія діяла в Абхазії. Так було у Південній Осетії. Так було на Донеччині... Сьогодні небезпечно не лише сама загроза. Сьогодні небезпечно є недооцінка загрози з боку Кремля", - нагадує політолог з Молдови.

На його переконання, Молдова має перестати сприймати те, що відбувається, як набір окремих епізодів. І протидіяти саме системній російській політиці: заздалегідь підготувати юридичні та політичні механізми реакції на масову паспортизацію і потенційні провокації Москви.

Але не лише Молдова стикатиметься із цими викликами.

Російська діаспора як загроза

Річ у тім, що людей з російськими паспортами по світу доволі багато. Приміром, у невеличких Латвії та Естонії російська діаспора становить 24% та 22% від усього населення.

Зважаючи на те, що Росія визнала ці країни "недружніми", а після 2022 року вони суттєво послалили закони, зобов'язавши громадян РФ складати іспити на знання державної мови для продовження посідок на проживання (інакше – депортація), дозвіл на "захист" таких громадян російською армією грає вже зовсім іншими фарбами. Так, днями у російській розвідці заявили, що Україна нібито готує атаки по РФ з території Латвії. Трохи раніше [росіяни розповсюджували брехню](#) про те, що країни Балтії відкрили "коридор" для українських дронів – для атак на російські території...

Концентрація "російських громадян" в цих країнах настільки висока, що це – ідеальне тло для провокацій. Коли організувати інцидент із "постраждалими" від переслідування місцевою владою/правоохоронцями громадянином РФ – лише питання техніки.

Естонія, як країна НАТО, проводить регулярні військові навчання, тримаючи армію напалогою / фото Getty Images

"Закон, який дозволяє застосовувати російську армію за кордоном нібито для "захисту" росіян - насправді стара і перевірена схема. Саме так Москва виправдовувала агресію проти України, Грузії та інших сусідів. Тепер у зоні ризику - країни Балтії та Польща, - вважає народна депутатка, яка входить до складу комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Соломія Бобровська. – Йдеться не лише про військові приготування. Кремль веде масштабну когнітивну операцію, залякуючи європейські суспільства війною, розхитуючи ЄС та просуваючи лояльних до себе політиків. Тож політична мета цього процесу - послабити Європу зсередини".

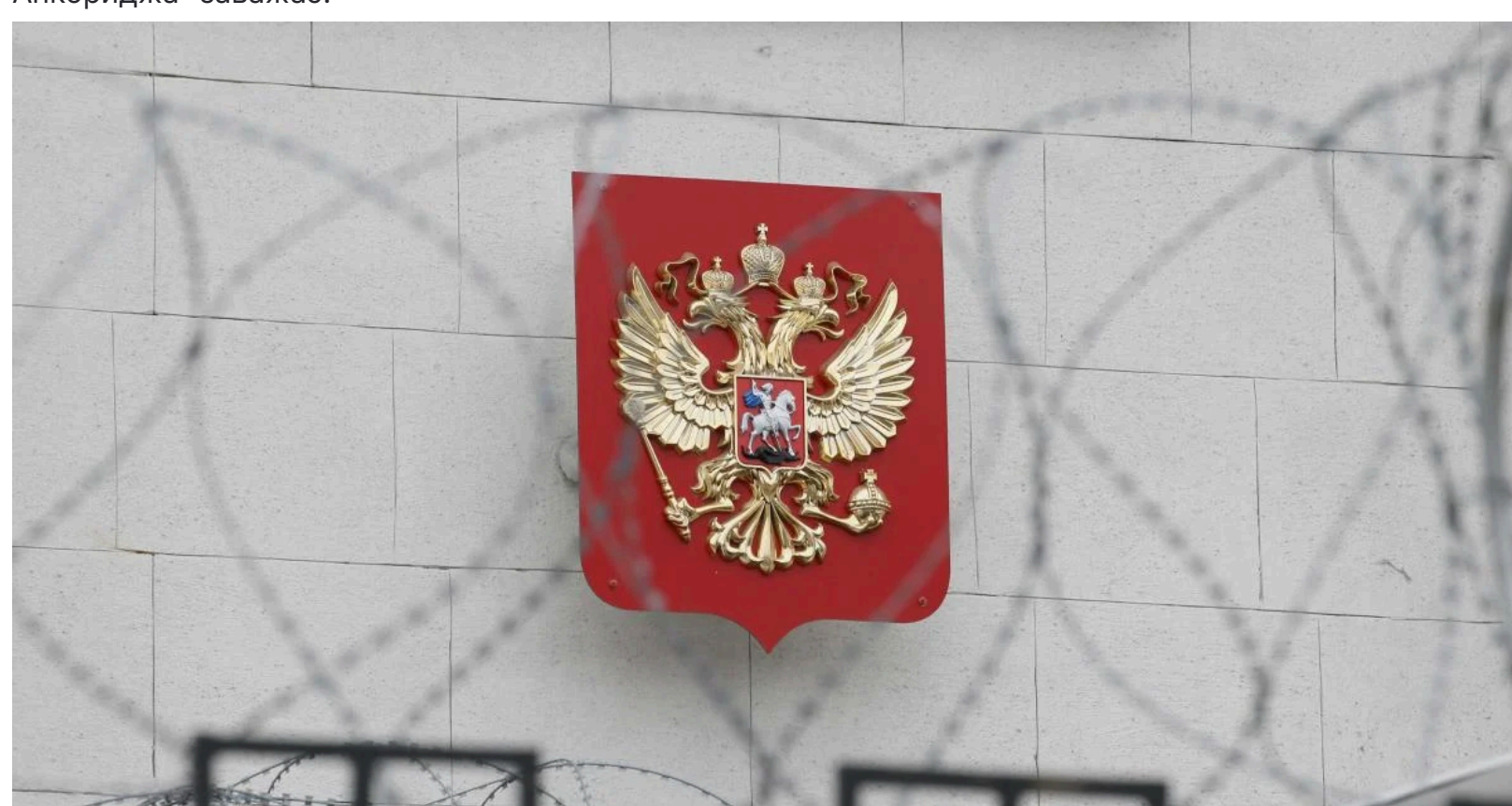
Крім того, на жаль, коли Росія рветься "захистити" своїх громадян потенційним вторгненням в інші країни, мова не лише про тих, хто виїжджав з Московії ще за часів СРСР, чи у перші роки російської незалежності. Мова також про тих, хто тікав з РФ після початку повномасштабної війни проти України і сформував нові великі осередки (тимчасового та постійного) проживання росіян. І якщо ОАЕ (Дубай) чи Тайланд, в принципі, переживати не варто суто через віддаленість від Росії, то Грузія та Вірменія у РФ, фактично, під боком.

Тож не встигли в Єревані на початку травня заявити про прагнення зміцнювати зв'язки з Євросоюзом, як від російського диктатора Володимира Путіна [прилетіло "попередження"](#): "не доводити до крайнощів" і не йти шляхом України. Мовляв, подивіться, що чого довели мрії українців доєднатися до ЄС, і не повторюйте їх "помилку"...

Інструмент політичного тиску

Насправді такі заяви кремльської еєрхівки – чергове надування щіп для демонстрації своєї значущості. Адже там, де насправді часто фіксується найбільша кількість затриманих за різноманітні злочини громадян Росії, російської дипломатичної активності годі й чекати.

Приміром, у США росіяни привертають увагу ФБР через кіберзалочини – участь у хакерських угрупованнях, розповсюдження вірусів-вимагачів, викрадення персональних даних. У звітах МЗС Росії щорічно згадуються десятки активних справ, пов'язаних з громадянами Росії, які перебувають під вартою в США. Також лише за останній рік зі Штатів до РФ відбулись п'ять депортаційних авіарейсів, якими росіяни повертали на Батьківщину. І – що? Усі ці громадяни не потребували особливого "захисту" армією? Чи, скоріше, говорити у вимогливому тоні з Білим домом Кремлю "дурх Анкориджа" заважає.

Російська влада не поспішає погрожувати США та країнам Західної Європи / фото REUTERS

В Західній Європі також періодично відбуваються затримання громадян РФ, зокрема, наприклад, у справах про відмивання коштів через купівлю елітної нерухомості. Або (лише у Німеччині і лише у період з 2022 року) ведуться сотні розслідувань пов'язаних з порушенням росіянами експортного контролю. Крім того, європейські спецслужби демонструють високу активність щодо виявлення шпигунської діяльності. Приміром, як повідомляв The Insider, у лютому 2026 року в Брюсселі затримали російського бізнесмена Віктора Лабіна, якого європейські медіа називають агентом російської військової розвідки ГРУ...

Проте тут у Кремля теж не вистачає нахабства погрожувати так само прямо, як країнам Балтії чи Вірменії.

Тобто, теоретично, будь-яка країна, де проживають або подорожують громадяни Росії, може підпадати під дію закону про "захист" цих громадян російською армією. На ділі цей інструмент може бути впроваднений хіба проти слабших (на думку Кремля) країн, або ж там, де РФ усе ще має суттєвий вплив.

У будь-якому разі, на міжнародній арені такі ідеї "захисту" громадян сприймаються як акт агресії. І дуже хочеться вірити, що перспективи повної економічної блокади та розрив дипломатичних зв'язків, які ще лишилися, зупинятимуть Москву. А, якщо ні, то Сили оборони України можуть поділитись своїм досвідом. Бо він на росіян діє ефективніше за дипломатію.

Тетяна Урбанська

[п'ютінський режим](#)

[G UНІАН в Google News](#)

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

Війна в Україні · Наталія Мосейчук +

Новини України · Новини Одеси · Чи мають право працівники ТЦК заходити в житло · Новини Дніпра · Новини Харкова · Новини Львова · Новини Києва · Як знайти неможливі конфіскації за борги

Новини економіки · Курс долара · Курс євро · Курс валют · Соціальні виплати до Дня Незалежності 2026 · Укразлізниця · Біткоїни-курс · Тарифи на електроенергію · Як підтвердити трудовий стаж до 2004 року · Тарифи на газ

Прогноз погоди · Синоптик · Погода Київ · Погода на завтра · Магічні бурі · Погода на тиждень · Погода на місяць

Гороскоп · Гороскоп на завтра · Гороскоп на тиждень · Ваш хіт з 90-х за датою народження · Коли молодий Місяць у травні 2026 · Гороскоп на сьогодні

Лайфхаки · Як і чому потрібно чистити кавоарку · Який запах відлякує мух і мураш · Як правильно чистити пральну машину · Як доглядати за волоссям в душовій · Чим очистити унітаз від запаху і неприємних запахів за 20 хвилин · Основи приготування соковитого м'яса на вугіллі · Як зварити густий картопляний суп, як у радянській їдальні · За яких умов слід зберігати картоплю

Яке сьогодні свято · Коли Трійця батьківська субота 2026 · Церковне свято 20 травня

Lite · Рецепт · Холостяк 2025 · Лайфхаки · Астрологія · Мода · Магічні бурі · Свята · Зірки · Стосунки · Кіно

Рецепти · Традиційний рецепт борщу «по-словацьки» · Варення з бузку · Класичний рецепт зеленого борщу зі щавлем · Курячі відбивні в класі · Домашні бургери на дріжджовому тісті

Сад-город · Чим полити цибулю та часник у травні · Де не можна висаджувати перець на городі · Чим удобрити помідори · Чим обробити смородину від попелиці та кліща · Коли висаджувати розсаду помідорів у 2026 році · Як доглядати за картоплею відразу після посіву · Як садити розсаду томатів у відкритий ґрунт · Що посадити поруч з перцем від попелиці й паутинного кліща · Чим підгодувати розсаду томатів після висадки у ґрунт

App Store · Google Play · f · X · in · G+ · Telegram · Facebook · X